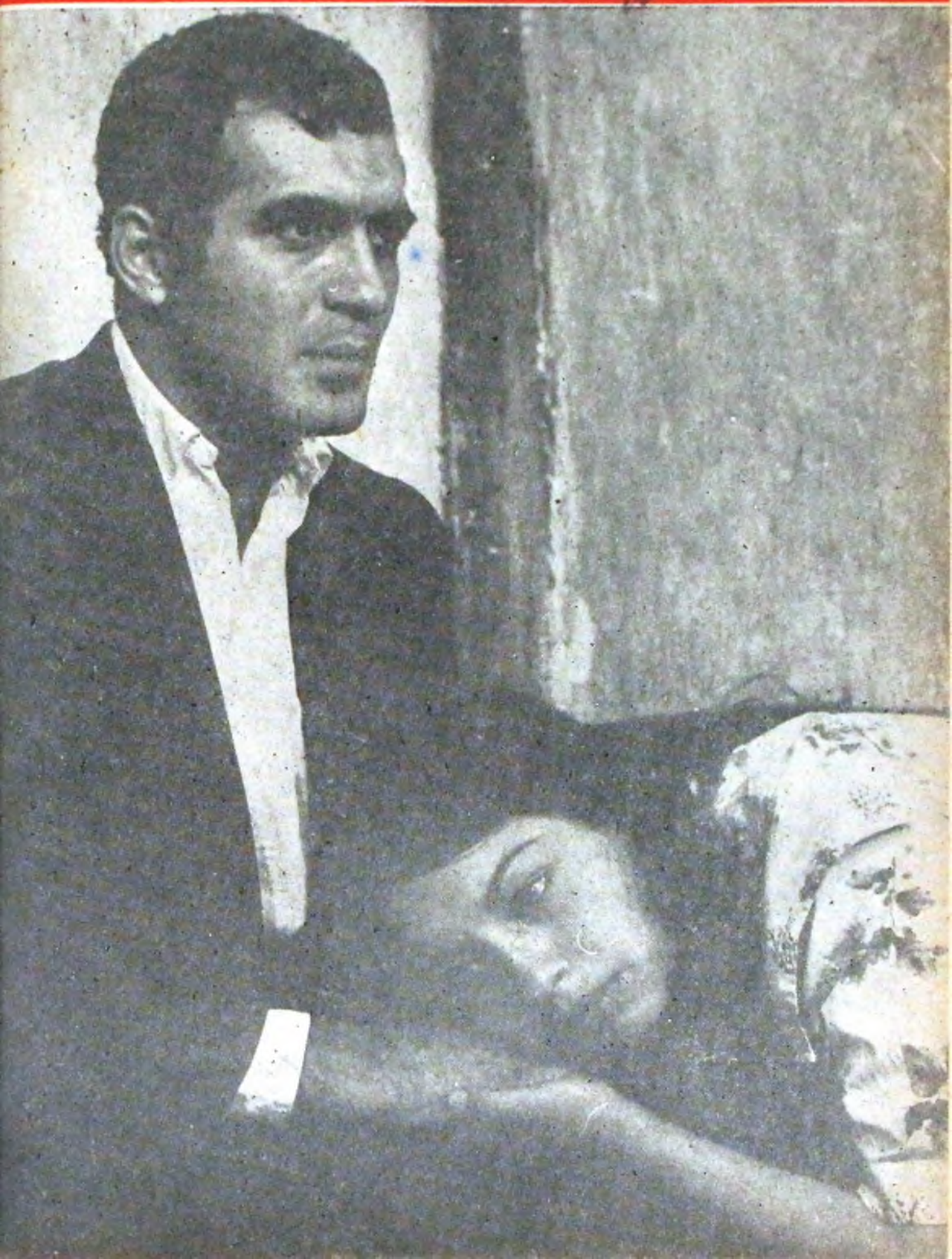

Sinema

65

sinema 68

AYLIK SİNEMA SANATI DERGİSİ

SAYI : 10

Ekim 1965

Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni :

Selim Sabit PULTEN

Yazı İşleri Yönetmeni :

Giovanni SCOGNAMILLO

Teknik Yönetmen :

Agâh ÖZGÜÇ

Ankara Temsilcisi :

Nijat OZON

Bu Sayıda Yazarlar :

Agâh ÖZGÜÇ

Feyzi TUNA

G. SCOGNAMILLO

Duygu SAĞIROĞLU

Hakkı ÖZKAN

Berna İLHAN

Yönetim Yeri :

SET KİTABEVİ

Balipaşa Yokuşu 118/A

Beyazıt - İstanbul

Yıllık (12 sayı) abone : 10 lira

İlân: Arka Kapak 600 TL.

İç Kapak 400 TL.

İç Sayfalarda Tam 200 TL.

İç Sayfalarda Yarım 100 TL.

İç Sayfalarda Dörttebir 50 TL.

Sinema ve Yayın ilânları %50 indirimlidir. Değişme ilân yayınları.

Dizgi ve Tipo Baskı :

Çelikkilt Basımevi

Basıldığı tarih : 31/10/1965

Kapak :

Fikret Hakan ve Selma Güne-ri, Duygu Sağiroğlu'nun «Bitmeyen Yol»'unda.

Fiatı 150 Kuruş

altına hücum ya da türk sinemasında enflâsyon

Agâh ÖZGUÇ

ALTINA HÜCUM

Yıllar yılı süregelen Türk sinemasındaki «başibozukluk» bu yıl da olanca hızıyla devam ediyor. Ve bütün ağızlarda türkölü masal gibi hep aynı ciklet çiğneniyor: «Ticaret serbestir» sloganı.. Nasıl olsa «Nereden geliyorsunuz ve neden?» diye sorabilecek ne bir kurum, ne de sorumlu bir kişi var?... Her önüne gelenin «Altına hücum» edencesine film yapması, bu gerçeği en açık biçimde gösteriyor. Nereden bakılırsa bakılsın, bir «başibozukluk» içinde bir dengesizlik içinde Türk sineması..

Türk sinemasında belli bir yol, belli bir «izlenim» yok. Herzey garip, garip olduğu kadar da düzensiz sıçramalarla oluyor. Oyle ki, 1948 de (16), 1949 da (19), 1950 de (23), 1951 de (31), 1952 de (49), 1953 de (53), 1954 de (51), 1955 de (57), 1956 da (49), 1957 de (63), 1958 de (95), 1959 da (95), 1960 da (96), 1961 de (98), 1962 de (127) ve 1963 de ise (139) film çevrilmmişti? Bu dengesiz film grafiğinin 1965 yılında ise (200)'e yükseleceği kaçınılmaz bir gerçektir. Daha şimdiden onuncu ayın sonunda film sayısı (172) ye çıkmıştır. Film sayısının giderek, anormal bir hızla çoğalması, Türk sinemasına hiçbir ölçüde yararlı olamayacağı gibi, özellikle zararlı olacaktır. Ve en büyük zarar da «film enflasyon» dur.

GECEKONDU SİNEMASINA YÖNELİŞ

Film sayısının gittikçe artması ortaya bir «sinema salonu» meselesi çıkardı. Bu ara ortaya çıkan ikinci bir problem de film maliyetleriydi. Film maliyetlerinde belirli bir sınırlama baş gösterdi. Ne var ki bu «sınırlama maliyet» ler filmlerin kalitelerini iyiden iyiye düşürüyordu. Normâl düzene göre 15-20 gün içinde çevrilmesi gereken filmler dört, ya da sekiz gün arasına sıkıştırılıyordu. Böylece yerli film endüstrisinde bir «gecekondu sineması» dönemi başladı. Bu dönemin

üleri de, özellikle Semih Evin ve Aram Gülyüz'dü. Hasan Kaya, Semih Evin ve Hulki Saner aynı mekânlarda, aynı oyunlarla iç-içe «hiz filmler» çekiyorlardı. Adı geçen bu «Lokomotifler» böylece, filmleri ucuza çıkarmanın yolunu bulmuşlardı. Onlar önemli olan kalite değildi. Önemli olan «direk kâr» dı.

LGE

FİŞLARI

Bu kişilerin «gecekondu sineması» na yönelişleri de iki sebepten i geliyordu.

- Bölge satışlarındaki belirli fiyatlar.
- Türk sinemasının bir dış pazarı olmayışı.

Filmlerin bölge satışları ancak, oyuncuların kalitelerine göre deyor, 10-15.000 lira arası bir oynama kaydediyordu. Ve satışlar vaolarak şu rakkamlar üzerinde toplanıyordu.

«Adana — 40.000, 45.000, 50.000

İzmir — 40.000, 50.000

Samsun — 20.000, 30.000

Ankara — 15.000, 20.000

Zonguldak — 8.000, 10.000

İstanbul — 50.000, 80.000»

Yukarıdaki «bölge satışları tablosu» na göre satışın genel toplamı 173.000 ile 240.000 lira arasındaydı. Üstelik bütün bu satışlar, bir star avans ile, geriye kalan çoğunluğu ise bono karşılığında yapıyordu. Bonoların içinde kısa vadeli olduğu gibi, 6-7 aylık da uzun belileri de vardı. Bu satışlardaki bonoların kırım yüzdeleri de, iş fiyatlarından düşürüldüğü takdirde, genel toplam daha da aşağıya inecekti. Bu durumda, maliyeti 250.000 lirayı bulan film, sinacıların deyimiyle «yatma» tehlikesiyle karşı karşıya idi. Maliyetini kurtarıp, kâra geçmesi için de «iş yapması» gerekiyordu. Marti 400.000 lirayı bulan filmler ise, genellikle zarar ediyorlardı. Örneğin, bu 400.000 lik filmlerden, «Keşanlı Ali Destanı» nın zarar hali, 125.000 lirayı göstermektedir. «Suçlular Aramızda» iş yapması karşılık, halâ maliyetini çıkaramamış durumdadır. 400.000 liralık filmin kendini kurtarması için, öncelikle dış pazar gereklidir.

1952 yılından beri birçok şeyler gerçekten de değişmiştir. İşte o arda maliyeti 35.000 liraya çıkan «Hayat Acıları» adlı film, çalıştırma süresi içinde 150.000 lira toplamıştır. Ve söz konusu filmin baş oyuncularını da Cahit Irgat'la Mine Coşkun'dur. 1952 yılında çevrilen film sayısının (49) olduğu düşünülürse, 8 ya da 10 numara iş yapan filmin, 115.000 lira kâr getirmesi normaldir. Ama bugün, 200'e

yakın film çevrilen Türk sinemasında, bir tek filmin 115.000 lira kâr getirmesi uzak bir rüyadır.

SİNEMA SALONLARI TRAFİĞİNDE TIKANIKLIK..

Resmi belgelere göre, açık hava sinemaları da dahil, Türkiye'de 850 sinema vardır. Bunun kapalı ve açık dahil olmak üzere (178)'i İzmir'de, 70 civarında kapalı sinema'da İstanbul'dadır ve film sayısının çoğunluğu yüzünden İzmir, Bursa, Adana ve Eskişehir'de birçok sinemalar birinci vizyon filmleri «çift» olarak geçmektedirler. Bu da film yapımcılarının zararına olmakta, sinemaların getirdiği paralar yarı yarıya düşmektedir. Fakat, sinema salonları trafiğinde asıl büyük tıkanıklık İstanbul'da, özellikle Beyoğlu sinemalarındadır. Ve bu «birinci vizyon işlemi» de iki ayrı şekilde yapılır. Bu konbinezonlardan biri ve en avantajlısı 6, ya da 10 sinemaya birden girebilmektir. Söz konusu 10 sinema İnci, Şan, Lâle, Yeni Atlas, Lüks, Bulvar, Şık, Opera ve Özen salonlarıdır. Bu konbinezondan, film yapımcısına genel hasılatın 40.000, ya da 50.000 lira hisse düşer, ki bu büyük bir şanstır. Ve ancak Uğur Film,, Pesen Film, Birsel Film, Acar Film işletmelerine bağlı filmler çok sayıda sinemaya girebilir. Geriye kalan Taksim sineması da film sahibine 2.000 ya da 3.000 lira kâr bırakmaktan öteye geçemez. Buna karşılık, bu sinemaya film takabilmek için de, sinema müdürüne açıktan 1.000 lira ya da 2.000 lira verilmesi gerektiği söylenir. Bu arada Şan Sinemasının yerli film geçmiyeceği yapımcılar arasında haklı bir endişe doğururken, Sinema kıtlığında Taksim Sineması ön plâna geçip, ekmeğine yağ sürülmüş olacaktır.

Bir sinema, bir sezon boyunca en fazla 36 film gösterebilir. Çünkü birinci vizyon film geçen sinemaların 36 haftası vardır. Önümüzdeki sezon için Lâle sinemasına müracaat edilen film sayısı ise 162'dir. Bu durumda sinema sahibi, 162'lik listeden ancak, oyuncusuna şirketine ve en sonra da rejisörüne göre, gözünün tuttuğu 36 filmi seçmek zorunda kalacaktır. Geriye kalan filmler ise Taksim, Lüks çen sezondan kalanlar ve çevrilmekte olan filmlerin de katılması düşünülmürse «enflasyon» un getirdiği «tıkanıklık» daha da büyüyecektir. biridir. Türk sinemasının içinde bulunduğu gerçek durumu, başıboş yazıhanelerin birçoğunda adam dolandırılır.

35 KURUŞA SİNEMA BİLETİ 60 KURUŞA KOKA — KOLA..

Trakya'ya bağlı Uzunköprü'de iki bahçe sinemasının karşılıklı rekabete girişmesi, enflasyonun açık bir belirtisidir. Adı geçen «Adem bahçe sineması» bir görgü şahidinin ifadesine göre 100 kuruşluk bi-

leti 35 kuruş karşılığında kesmiştir. 35 kuruşa film seyreden seyircinin 60 kuruşa Koka-Kola içmesi, üzerinde durulacak noktalardan biridir. Türk sinemasının içined bulunduğu gerçek durumu, başıboşluğu ortaya çıkarmaktadır. Dikkat edilirse geçen sezon, bahçe sinemalarında boy gösteren Show programları, büyük sinemalara kadar sıçramıştır. Sinema programlarında bir yenilik gibi gösterilmek istenen bu «şarkılı, göbekli show» lar aslında bir çöküntünün başlangıcıdır.

MANTAR GİBİ BİTEN ŞİRKETLER

Film şirketlerinin sayısı da 150'nin üzerindedir. Hergün bir yenisini daha ekleniyor. Bacakları kırık iki sandalye, bir masa bulan film yazıhanesi açıyor. Mantar gibi biten bu uydurma şirketlerin faaliyetleri nedir, ne iş yaparlar kimse bilmez? Akıl sır ermez. Bu yazıhanedelerin birçoğunda adam dolandırılır.

Film yapan şirketler ortadadır. Mâli güçlerine göre film yaparlar. Satarlar ya da işletmeye verirler filmlerini. Bu arada küçüklerle büyük şirketler arasında çatışmalar baş gösterir. Orneğin büyük şirketlerden birinin patronu, geçenlerde küçük şirketleri suçlamış, «En Kötü Filmleri onlar yapıyor,» demişti. Oysa bu yanlış bir suçlamaydı. «Küçük» lerin arasında öyleleri vardı ki, gerçekten kaliteli filmler yapmışlardı. İşte «Duvarların ötesi», işte «Susuz Yaz» işte «Aşka Susayanlar» ve işte «Gurbet Kuşları»... Küçükleri suçlayıp, onların Türk sinemasına zararı dokunduğunu söyleyen o büyük patron (!) ise, stüdyosu olduğu halde bir tek iyi film yapamamıştır.

İŞLETMECİLER DE BİR BAŞKA PROBLEM..

Türk sinemasında bir işletmeciler saltanatı vardı. Bütün satış bölgelerini aralarında parsellemişlerdi. Sinemalar ellerindeydi. Haftaları istenildiği gibi değil, istedikleri şekilde veriyorlardı. Bütün nazlanmalarına, fiyat kırmalarına sebep de, film sayısının çoğalmasındı. Dedikleri dedikdi. Enflasyondan en çok faydalananlar da işletmeciler oluyordu. Filmleri ucuza işletiyorlar ve ona göre de fatura tanzim ediyorlardı. Ve hiçbir yapımcı da «gık» diyemiyordu. Diye mezdi de. Çünkü onlarda bu düzensizliğe uymak zorundaydılar. Uymadıkları gün, işletme avansları hemen kesiliverirdi.

VE BÜTÜN FİLMERİN ORTAĞI FERDİNANT MANUKYAN

Banka kredisi olan bir iki şirket dışında, bütün sinema piyasasının sırt dayadığı, «para babası» diye isimlendirilen bir adam vardı. Türk sinemasını elinde tutuyor ve günde 300.000 ile 500.000 lira ara-

si para dağıtıyor, bono kırıyor. Bu adanın adı Ferdmanı Manukyan'dı. Böylece Manukyan bütün filmlerin ağıktan bir «ortacı» oluyordu. Ve yazihanesinde hergün, her saat başı Türk sinemasının ünlü yapımcılar, senaryocuları, oyuncularını sıra beklerken görürdünüz. Manukyan olmasa, ya da ortadan birden kaybolursa Türk sineması borsası, gerçekten de büyük sarsıntılar geçirebilirdi. Manukyan'ın Yerli filmciliğe faydası dokunmadığı gibi zararı oluyor, «film furyası» na tek kelimeyle önderlik ediyordu.

SONUÇ!..

Evet, bütün bunlardan sonra Türk sineması tekmi kadrolarıyla laçka olmuştur. Bu çözüme önümüzdeki mevsim, son uç noktasına varacak, beklenmedik iflâslar ortaya çıkacaktır. Bu iflâslarda ancak Türk sinemasının içten yıkılmasıyla olacaktır. (Türk sinemasının dıştan yıkılması bugün için güçtür. Yıkılırsa, içten yıkılacaktır.

Bu ara sinemada anonim ortaklıklar kurulacak, sermaye birikimiyle filmlerde belli kalite muhafaza edilecektir. Böylece de her cebine 10.000 lira koyup sinemaya girmek ve cinsel açlığını kadını bol olan bu ortamda doyurmak isteyen bir takım avatürüyelere de ister istemez çekilip gidecektir. Film sayısı da sinema salonlarının durumuna göre ayarlanacak, star fiyatlarında ise belirli bir düşme olacaktır. 60.000, 30.000 ve 40.000 lik oyuncular pek kalmayacaktır. İşte Türk sinemasında kurulması beklenen düzen de şimdilik budur.

Sinema 65 dergisine abone olunuz

- ★ ABONELERE : EXTRA KÂĞIDA BASILAN ÖZEL BASKI SAYILAR GÖNDERİLİR.
- ★ ABONELERDEN İSTEYENLERE : Armağan olarak 6 adet BİLGİ ÇANTASI dergisi veya «ŞARLO» adlı kitap veya «SİNEMA SANATI» adlı kitap gönderilir. (Betmeden isteyiniz).
- ★ ABCNELERİN TAVSİYE EDECEKLERİ ve abone olabilecek kişilere (adres bildirildiğinde) PARASIZ örnek sayı gönderilir.
- ★ Yazılarından ve film hikâyelerinden beğenilenleri YAYINLANIR soruları cevaplandırılır.

ÖNCE ABONE OLANLARIN ABONELERİ 1965 SONUNDA SONA ERECEĞİNDEN ABONELERİNİ YENİLEMELERİNİ RİCA EDERİZ. YILLIK ABONE YİNE 10 LİRADIR.

DEĞİŞME

MAKRI OZKAN

Yaşlı kadın, postacının getirdiği mektubu açıp okuyunca şaşırır. Heyecanından zarf yere düşer. Oğlu Doğan, annesine nesi olduğunu, mektupta ne yazdığını sorar. O zamana kadar görmediği halasının öldüğünü, kızı Aysen'in yalnız kaldığını, yanlarına gelmek istediğini öğrenir.

Yavaş yavaş akşam olur. Işıklar yanar evlerde. Kadının kocası gelir. Yemeğe otururlar. Yemekten sonra kadın gelen mektubu kocasına verir. Adam üzülür. Hemen seyahat hazırlığını yaparak yola çıkar. Anadolunun uzak bir şehrinden Aysen'i alır. Dönerler.

Aysen, on altı on yedi yaşları arasındadır. Serbest tavrılıdır. Yakıcı bir güzelliği vardır. Bu güzellikten faydalanmayı da bilmektedir üstelik.

Yolculukları iyi geçer. Eve gelirler.

Aysen, kısa zamanda yeğeni Orhan ile ilerde bir arkadaşlık kurar. O zamana kadar oldukça kapalı büyümüş, içine dönük bir çocuk olan Orhan bu arkadaşlığı Aysen'in aksine cüdiye alır. Aysen işin alayındadır. Ve çevresindeki başka delikanlılarla da arkadaşlıklar kurmuştur. Orhan bu duruma üzülür. Bu arkadaşlıklara son vermesi için Aysen'e yalvarır. Aysen, Orhan'ın bu teklifiyle alay eder. Orhan dayanamaz intihara karar verir. Ve intihar eder. Son dakikada kurtarılır. Aile bu durumda ne yapacağını şaşırır. Aysen'i evlerinden uzaklaştıramazlar çünkü kendilerinden başka kimsesi yoktur. Çaresiz Orhan'ı yatılı bir okula gönderirler. Aysen'e de yaptıklarının çok kötü şeyler olduğunu ve bir daha böyle şeyler yapmamasını söylerler. Aysen gülümser. Dünya umurunda değildir ama nasihatı tutmuş görünür.

Aysen'i dostları bir fabrikatörün yanına sekreter olarak yerleştirirler. Aysen, kısa zamanda yaşlı patronu baştan çıkarır. Patron deli divane olur. Karısını, çocuklarını bile bu yüzden ihmal eder.

Fabrika müdürü'nde Aysen'e kur yapmaktadır.

Aysen, patronunun daleverelerini ve bu arada bütün işlerini öğrenir. Fabrika müdürüyle işbirliği yapar. Onu'da elde eder.

Aysen, fabrikatörü karısından ayrılmaya zorlar ve ayırır. Aysen fabrikatörle evlenir. Aysen yaşlı patronu kaprisleriyle üzmektedir. Bu arada idare müdürüyle arkadaşlık yapmaktadır. Hattâ onun metresi olur.

Aysen yalnız gittiği bir toplantıda genç bir üniversite öğrencisiyle tanışır. Onu se-

ver. Üniversiteli ise işin alayındadır ve bu aşkı ciddiye almamaktadır. Onun sevgi bir kız vardır ve öğrenimini bitirir bitirmez onunla yuvasını kuracaktır.

Ayşen, kocasından kurtulmak ister. Üniversiteliyle evlenmeyi düşünmektedir. Kendisini sevdiğini söyleyen fabrika müdüründen kocasından kurtulmak için faydalanmayı düşünür. Onu kocasını ortadan kaldırmak için kullanacaktır. Böylelikle kendisini tehdit eden iki tehlikeden de sıyrılacaktır. Çünkü fabrika müdürü üniversiteliyle Ayşen aralarında geçenleri bilmekte ve kendisine yüz vermezse durumu kocasına bildireceği söylemektedir. Ayşen, düzenini kurar ve müdüre istediklerini yapacağını ve kendisini evlenebileceğini anlatır. İnanandır onu, yalnız bu iş için kocasının ortadan kalkması rekmettedir. Müdürle cinayeti düzenlerler. Bir otomobil kazası sonucunda kocası ölmüştür. Ama Ayşen'in kurduğu plânla fabrika müdürüyle beraber kocası da ölecek. Ayşen, plânında başarıya ulaşır. Araba uçuruma yuvarlanır. Ayşen ikisinden de kurtulur. Polis tahkikatından bir şey çıkmaz.

Ayşen zengindir. Yalnız kalmıştır ve kocaman fabrika ile köşk kendisininindir. Sevdiği delikanlıya koşar. Yağmurlu bir gündür. Öğrencinin kaldığı yurt'a gelir. Onu son Üniversiteyi bitirdiğini ve kalkıp gittiğini öğrenir. Adresini ister. Üniversitelinin arkadaşlarından Üniversitelinin adresini bilmediklerini, sevdiği kızla evleneceğini öğrenir. Sırır. Büyük bir ıstırap duyar. Acıyla, öfkeyle «Alçak, vicdansız, kalpsiz!..» diye söylenir. Öğrencilerin şaşkın bakışları arasında yurttan çıkar. Yağmur bütün şiddetiyle rüpk gitmektedir. Gökyüzü çatır çatır çatırdamaktadır. Ayşen, gözleri yaş içinde arzısından hayretle seyreden yurt öğrencilerinin şaşkın bakışları arasında sırlıslıklam, yağmurlu sokaklara doğru yürür gider.

24 - Eylül - 1965 İ. H. K.

FRANSANIN BEĞENİLEN — BÜYÜK
REVÜ ve SİNEMA MECMUASI

“ Cine - Tele - Revue ”

REVÜ ve SİNEMA YILDIZLARININ EN GÜZEL RENKLİ TABLO-
LARINI RENKLİ OLARAK (Altı sayfa) SUNUYOR

% 60 Tenzilatla tanesi 150 Kırş.

1965 yılının 10 sayılık takımı 15 lira

YARIM ÖDEMELİ GÖNDERİLİR, PTT Masrafı eklenmez.

SET KİTABEVİ

Balipaşa Yokuşu 118/A Beyazıt - İstanbul

Genç kuşak rejisörü Fevzi Tuna «Yasak Sokaklar»
ın çekiminde

fevzi
tuna
ile

“yasak sokaklar,,
üzerine
bir konuşma

BERNA ILHAN

-- İlk filminiz olan «Aşka Susayanları»; takiben, nızca bir susuştan sonra «YASAK SOKAKLAR»; yaptınız. Rejisorlüğünüzün bu en tehlikeli döneminde «YASAK SOKAKLAR»; seçişinizin özel bir nedeni olsa gerek. Açıklarınız?..

Selma Güneri ve Salih Güney
«Yasak Sokaklar» da

— «Uzun bir susuştan sonra» diyorsunuz. Öncelikle şunu açıklamak gerekir: Bu üç senelik devrede «susmadım», «susturuldum.» «YASAK SOKAKLAR»; seçme konusunda gelince; »YASAK SOKAKLAR»; ben değil, Prodüktörü M. Ün seçti. Zaten bugünkü ortamda sayıları bir-kaçı geçmeyen »star» diyebileceğimiz yönetmenlerin dışında hiçbirimiz için «seçmek» söz konusu değil.. Bunun bize özgü bir tutum olduğu da söylenemez. O kadar ki; geçenlerde bir dergide Orson Welles, çantasındaki onbeş senaryoyu hiçbir yapımcıya kabul ettiremediğinden yakın;yordu...

— «YASAK SOKAKLAR» da ilk defa kamera karşısına çıkan gençleri denediniz. Bu tutumunuzu star sistemine karşı bir çıkış ola-

rak isimlendirebilir miyiz?..

— Kat'iyen.. «YASAK SOKAKLAR» da yeni oyuncularla çalışma zorunluğu hikâyenin bünyesinden geliyordu.. 18-19 yaşında ya da o görünüşteki oyuncuları sinema içinde bulamayınca dışarıdan seçmek zorunda kaldık.. Kendi adıma işin ustası, profesyonel oyuncularla çalışmayı her zaman tercih ederim..

— Bundan oyuncularınızdan memnun olmadığımız neticesini çıkarabilir miyiz ..

— Uğraştırdılar diyebilirim, ama memnun değilim diyemem.. Öncelikle «büyük kabiliyet» diye reklâm edilen Selma Güneri'deki dondurulmuş, en küçük bir yorum esnekliğine imkân vermeyen ilkel oyun stili beni şaşkına çevirdi.. İlk günlerdeki çizgi dışına çıkarma çabalarımın çekimi aksatacağını anlayınca, Selma'yı karaktere uydurmayı bırakıp, karakteri Selma'nın kalıbına dökmek zorunda kaldım. Böylece filmin en önemli kadın kişisi bütünü sarsan, anlamsız bir karakter oldu.. Güneri'nin getirdiği handikap yanında; Engin İnan ve Salih Güney gibi mevcutlardan farklı fizik ve oyun tarzına sahip iki gençle çalışmış olduğum için memnunum..

— «YASAK SOKAKLAR» ın çekim şartları yeterli miydi?..

— Genel olarak Türk sinemasının çekim şartları bilinen bir konu.. Bundan yakınmanın bir işe yarayacağını sanmıyorum.. Prodüksiyon Memduh ÜN, «YASAK SOKAKLAR» la ucuz bir film yapmayı düşünüyordu. Yalnız hikâye olarak «YASAK SOKAKLAR» ın seçiminde-ucuza film yapmak gayesi ile çatışan-bir terslik vardı. Senaryo ağır yapım şartları ve çekim güçlükleri getiriyordu. En sınırlı imkânlar içinde çalışmayı kabule mecburdum. Yalnız bu sınırın da zorlaması filmin bütünlüğü ve ticari şansını tehlikeye sokuyordu. Prodüksiyon ÜN ile çatışmamızın ana kaynağı bu oldu. «YASAK SOKAKLAR» ın hikâye kuruluşundaki yapım ve çekim güçlüklerinin bana yükletilmesinin anlamsızlığını sabırla, inatla anlatmaya çalıştım. Üç yıl film çekememiş bir rejisör olarak; ağabey-kardeş münasebeti kurduğumuz ÜN'ün bana gösterdiği yakınlık ve iyi niyeti inkâr edemem. Ama ağabey ÜN'ün çekim sırasında Prodüksiyon ÜN olarak aynı anlayış ve iyi niyeti devam ettirdiğini de söylemem.

«YASAK SOKAKLAR» seyirci önüne çıktıktan sonra «öylediklerimin daha iyi anlaşılacağına inanıyorum.

— Sizin için pahalı film yapan, kaptisli rejisördür deniyor...

— Hakkımda böyle sözler söylendiğini ben de duydum.. «Pahalı ve kaptisli» derken ölçüleri nedir bilmiyorum.. İlk filmim «AŞKA SUSAYANLAR» 120.000 liraya mál olmuştı. «AŞKA SUSAYANLAR» bu mályeti ile «en ucuz filmler» sırasındadır. «YASAK SOKAKLAR» ise 180.000 lira ile «ucuz filmler» arasındadır. Kaldı ki; «YASAK SOKAKLAR» motorsiklet kazası sebebi ile bir ay ara verilerek bitirilmişti.

Görüldüğü gibi, rakamlar ile söylentiler birbirini tutmamaktadır...

«Kaptisli» olma meselesine gelince: Yaratıcılığın sancısını ve sorumluluğunu taşımayanlar bu sorumluluk ve sancıyı duyanların titizliğini nasıl isimlendirirler bilemem.. Zaten sınırlı olan imkânların tamamının kullanılması, yani; herkesten görevini eksiksiz yapmasını, aldığı karşılığını vermesini istemek «kaptisli olmaksızın» elbette öyleyim. Çünkü yaratıcılığımızın en önemli şartı bu... Bundan vazgeçmek insanın kendisine, işine ve seyircisine olan saygısından vazgeçmesi demek.. Bilmem anlatabiliyor muyum?..

— Yeni projeleriniz var mı?..

— Bu günlerde bir polisiye çekiyorum. Aralık ayın da trajik bir aşk filmi yapacağım. Eğer imkân bulursam şubat ayında «DAGLI» isimli bir kasaba filmi yapmak istiyorum. Galiba beni en çok heyecandıran 3. proje oluyor

★ ALETSİZ JİMNASTİK

200'e yakın fotoğrafla açıklamalı 5 TL.

★ Jİ - JİT - SU OYUNLARI

100'e yakın şekilde açıklamalı 2,5 TL.

★ JUDO ALBÜMÜ

Bol şekilde açıklamalı 2,5 TL.

ÜÇÜ BİRDEN 10 LİRADIR. Posta pulu karşılığı veya ödemeli isteyiniz. Ödemelilere 2,5 lira masraf eklenir.

BEŞGEN KİTAPÇI

Eskiali Meydanı 6/A Fatih - İstanbul

(Broşür gönderilir)

(Değişme 15)

sinematek gösterilerine başladı

Bu yıl kurulan TÜRK SİNEMATEK'ı film gösterilerine 8 kasım-
da başlayacaktır. Kuruluş amaçlarına göre bir sinema kulübü olma-
yan daha çok bir sinema müzesi ya da kitaplığı olarak çalışmalarına
başlayan Sinematek, arşiv ve depolarında yervüzünde bugüne kadar
gevrihmiş eski, yeni bütün filmlerin kopyalarını bulundurmaya, belge,
fotoğraf ve sinemayla ilgili eserleri toplamaya çalışacaktır. Bunun
yanısıra da yaz ve kış sürekli film gösterileri düzenliyerek sinemanın
klasik ve yeni bütün baş eserlerinden sağıyabildiklerini üyelerine
gösterecektir. Bu programlarda 8 kasımdan başlayarak her pazartesi
ve perşembe günü saat 18.30 da Şişli KERVAN sinemasında iki ayrı
film yalnızca Sinematek üyelerine sunulacaktır. Öğrenci üyeler için
de, her salı ve cuma günü İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kon-
ferans salonunda özel gösteriler düzenlenecektir.

8 Kasımda Pazartesi günü yapılacak açılış törenine, yeryüzü si-
nemateklerinin öncüsü diye tanınan ve aslen İzmirli bir Türk va-
tandaş olup Fransaya yerleşmiş bulunan Fransız Sinematek Müdürü
Henri Langlois gelecektir.

Sinematek Kasım-Aralık 1965 programını Fransız «YENİ DALGA»
filmlerine ayırmıştır. Gösterilerin gün ve saatleri şöyledir.

8 Kasım p. ert. (1030-KERVAN) L'EDUCATION SENTIMENTALE
(Alexandre ASTRUC)

(Duygusal Eğitim)

11 Kasım Perş. (18.30-Kervan) L'ANNEE DERNIERE A MARI-
ENBAD (Alain RESNAIS)

(Geçen yıl Malenbad'da)

15 Kasım p.ert (18.30-KERVAN) CLEO DE 5 A 7 (Agnés VARDA)
(5'ten 7'ye Cléo)

18 Kasım Perş. (18.30-KERVAN) LE BONHEUR (Agnés VARDA)
(Mutluluk)

22 Kasım P.ert. (18.30-KERVAN) LES COUSINS (Claude CHAB-
ROL)

(Kardeş Çocukları)

- 25 Kasım Perş. (18.30 KERVAN) LES JEUX DE L'AMOUR
(Philippe De BROCCA)
(Aşk Oyunları)
- 29 Kasım Perş. (18.30-KERVAN) LES CARABINIERS
Jean Luc GODARD)
(Jandarmalar)
-
- 2 Aralık perş (18.30 KERVAN) LES DAMES DE BOIS DE BOULOGNE (R. BRESSON)
(Boulogne Korusunun Hanımları)
- 6 Aralık p.ert. (18.30 KERVAN) PARIS NOUS APPARTIENT
(Jacques RIVETTE)
(Paris Bizimdir)
- 9 Aralık perş. (18.30-KERVAN) LETTRE DE SIBERIE (Chris MARKER)
(Sibiryaya Mektubu)
AMADOR (Francisco REGUREIRO)
- 13 Aralık p.ert (18.30-KERVAN) LE BEL AGE (Pierre KAST)
(Güzel Çağ)
- 16 Aralık Perş. (18.30-KERVAN) LA VIEILLE DAME INDIGNE
(R. ALLIO)
(Densiz Yaşlı Kadın)
- 20 Aralık P.ert (18.30 KERVAN) LE SIGNE DU LION (Eric ROHMER)
(Aslan Burcu)
- 23 Aralık Perş. (18.30 KERVAN) TOUTE LA MEMOIRE DU MONDE (Alain RESNAIS)
(Yeryüzünün tüm belleği)
L'ARCHITECTE MAUDIT
(Lanetli Mimar)
LA PUNITION (Jean ROUCH)
(Ceza)

Aynı filmler Kasım ayı içerisinde ayrıca ilân edilecek bir günden itibaren salı ve cuma günleri öğrencilere gösterilecektir.

Başka ülkelerin filmlerinin ve eski filmlerin de gösterileceği daha sonraki programlar her ay başında yayınlanacak listelerle sinema severlere duyurulacaktır.

Sinematek bu yıl 100'e yakın film gösterecektir.

Sinematek Derneğine üye olmak için Derneğin «Beyoğlu, Sahne Sok. (Balık Pazarı Sok.) 1/3, Ali Han 511'deki merkezine başvurmalıdır.

Halit Refiř

halit
refiř
kadın
ve toplum - III -

GIOVANNI SCOGNAMILLO

SET KİTABEVI

Balıpaşa Yokuşu 118/A

Beyazıt — İstanbul

Sinema 65 dergisi ekidir
TANITMA BÜLTENİ : 2

ÖNCEKİ BÜLTEN :

İlk bültenimiz «Set Kitabevi» nin kendi yayınlarını tanıtıyordu. Halter-Yay, Halter-Judo Albümleri, Halter Set ve Sinema 65 dergileri bu bültenle belirtilmiş, bazı imkanlar ve satış, abone şartları açıklanmıştı. Bu konular ve yayınlarımızla ilgili olupta, ilk bültenimizi almanuş müşterilerimiz **PARASIZ** bir örnek sayı **SİNEMA 65** dergisiyle birlikte, ilk eki de isteyebilir, yayınlarımızı öğrenebilirler. İkinci olarak hazırlanan bu bültenimizde ise, başka yayınevlerinin çıkardığı, fakat kitabevimizin tenzilatlı olarak sattığı **KÜLTÜREL ÇEŞİTLERİMİZ** açıklanmaktadır.

HAYAT YAYINLARI :

Hayat mecmuasıyla birlikte, aynı büyük boyda 8'er sayfalık fasiküller olarak ek verilen «TÜRKİYE ANSİKLOPEDİSİ», «TURİSTİK TÜRKİYE», «FOTOĞRAFLARLA ATATÜRK», «İSTANBUL» gibi değerli kültür yayını koleksiyonlar kitabevimizden çok ucuza temin edilebilir. Eksik fasiküller tamamlanabilir.

TÜRKİYE ANSİKLOPEDİSİ :

Bütün illeri, coğrafi, fiziki, turistik, doğal durumlarıyla ve renkli fotoğraflarla geniş bir şekilde tanıtan bu ansiklopedi, 67 ilin tamamını ele almakta ve 520 sayfa 64 fasikül olarak, değerli bir yayın sayılmaktadır. Okullara, aydınlara yurdunu tanımak isteyen herkese yararlı olacak bu ansiklopedinin tamamı 15 liradır. Önce alıpta tamamını edinmemiş olanların eksik fasikülleri de on taneye kadar tanesi 50 kuruştan, daha sonrası 25 kuruştan temin edilip tamamlanır.

TURİSTİK TÜRKİYE :

Bütün illeri, Turistik yönleri ve Turistik haritalarıyla, coğrafi ve doğal durumuyla ele alan 9 fasiküllük bu koleksiyon, «Türkiye Ansiklopedisi» nin tamamlayıcısı olarak çıkmıştır. Fasikülleri 50 şer kuruş, tamamı ise 9 fasikülü 3 liradır.

FOTOĞRAFLARLA ATATÜRK :

Atatürkü bütün hususiyetleri ve yüzlerce fotoğrafıyla tanıtan bu çok değerli koleksiyon 24 fasiküldür. Tamamı 6 lira, fasiküllerin tanesi 50 krş, 10 taneden fazlası 25 kuruş tur. Eksikleri olanlara posta pulu karşılığı gönderilir.

İSTANBUL :

Folklor bilgileri, yer adları, eski-yeni çeşitli gravür ve fotoğraflarla dolu bu güzel, faydalı koleksiyonda 10 fasiküldür. Fasiküllerin tanesi 50 kuruş, 10 fasikül tamamı 4 liradır.

HEPSİ KOMPLE OLARAK :

Yukarıda tanıtılan Hayat yayınlarınının 4 takımı hepsi komple olarak (15+3+6+4=28) üç lira daha ucuz ve 25 liraya gönderilir. Fasikül eksiklerinde ilk 10 tane karışık da 50 krş sayılıp, sonrası 25 krş olarak hesaplanır. Eksikler hem sayfa noları, hemde il ve fasikül belirtilerek istenmeli, yanlışlığa meydan verilmemelidir.

SİPARİŞ DURUMU — ÖDEMELİLER :

10 liradan az tutardaki sipariş ve istekler, hiçbir suretle ÖDEMELİ GONDERİLMEZ. Ancak 10 lirayı aşan siparişlere 2 lira PTT ödemeli masrafı eklenerek ÖDEMELİ GON-

DERİLİR. Para havalesi veya posta pulu olarak, bedeli önceden gönderilmiş bütün siparişlerin PTT masrafı bize aittir. 10 liradan az siparişlerin tutarı Posta Pulu olarak mutlaka önceden gönderilmelidir. Bu şartlar, kitabemizin bütün çeşitlerinde uygulanır. Siparişler geciktirilmez ve mutlaka o ay içinde (10 liradan fazlası taahhütlü olarak) adresinize postalanır.

OBÜR KÜLTÜREL YAYIN BİLGİ ÇANTASI :

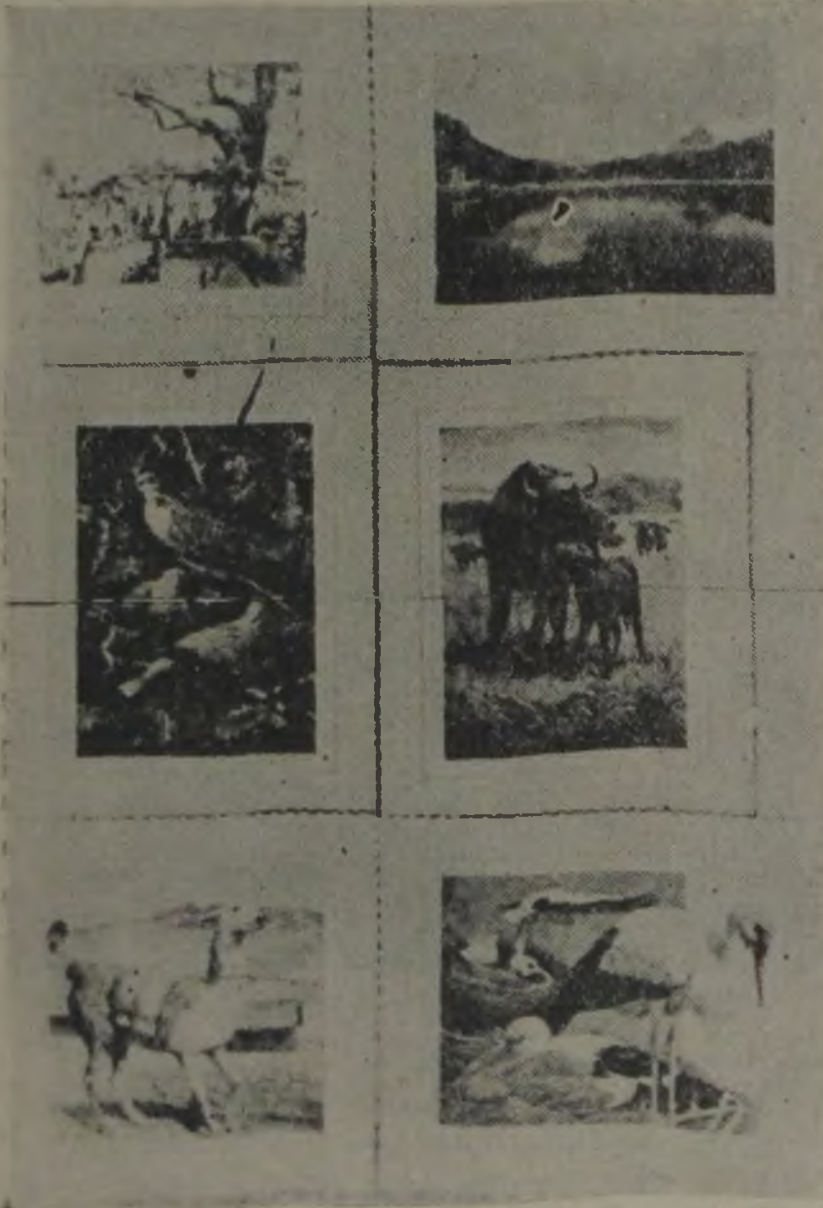
Özellikle ilk-orta öğretim öğrencilerine, öğretmenlerine ve çeşitli vesilelerle öğretime ara veripte öğrenme isteği duyanlara yararlı çok değerli bir yayındır. Ofset tekniğiyle renkli ve büyük boyda herbiri 20 sayfa olarak basılan bu değerli kültür hazinesi her eve

gereklidir. Tarih, tabiat, fizik, icatlar, yabancı dil, matematik, büyük adamlar, coğrafik bilgiler, faydalı hikâyeler bol resim ve dökümanla incelenmiştir. Kitabemizde %50 tenzilatla tanesi 50 krs, 33 tanesi takımı, 16 liradır. Birde üç ayrı cilt olarak ciltlenmiş takımını vardır ki, üç cilt parası eklenmiştir ve üçü sadece 24 liradır. Her cilt 8 liraya gelmektedir, sipariş durumu yukarıda belirtilen şekildedir. Ödemeli gönderilir.

KİTAPÇILAR VE OKULLARA TENZİLÂT :

Ucuz fiyatlarınıza rağmen, kitapçılara ve toptan alacak (en az 50 liralık) okullara, müşterilerimize ikinci bir tenzilât yapmaktayız. Sipariş tutarının bir kısmını önceden PEŞİN göndererek (Posta pulu veya havale) yukarıdaki çeşitlerimizden toptan almak isteyenlere 4.50 ayrıca tenzilât yapıyor ve peşin gönderileni hesaptan düşülerek, kalanı ÖDEMELİ olarak (PTT masrafıda tamamen bize ait) adreslerine postallyyoruz.

L/UKS FOTO KARTONLU MANZARA — RESİMLER: Renkli 18x24 cm. büyüklükte bel çeşitlidir. Tanesi 125 krs. 8 çeşitli takım 10 liradır. Posta Pulu karşılığı veya ödemeli gönderilir.

«Gurbet Kuşları» filmi kadın ve toplum unsurlarını Refik'in önceki yapıtlarından çok daha geniş ve tutarlı bir şekilde bağdaştırmaktan, içiçe bağlamaktan başka yönetmenin dünyasını bize değişik bir açıdan açıklayabilecek bir motif, bir anahtar da veriyor.

Gerçi bu anahtar «Gurbet Kuşları» na özgü bir motif değil: «Yasak Aşk» tan beri bilinçsiz bir şekilde atılan ve «Kırık Hayatlar» a kadar giden, yer yer kaybolan, yer yer yüzeyde kalan, oysa filme düşünürücü bir süreklilikle devam eden bir motiftir: Yabancılık motifi.

Beyaz atına binmiş çocuğun gelişi ile bir masal havası içinde başlayan «Yasak Aşk» in genç kahramanı, yabancıyı olduğu ters gelen bir evrene, bir çevreye alışmakta, katılmakta bir güçlük hissettiği gibi «Gençlik Hülyaları» nin delikanlısı da aynı şekilde kişiliğine zıt gelen bir çevre ile mücadelesini sürdürmekte ve özellikle «Şehirdeki Yabancı» da hariçten gelip Zonguldağa yerleşen genç mühendis de yabancılık duygusuna bu duygunun doğurduğu dengesizliğe kurban gitmektedir.

Bu ilk bireysel yabancılık (bir bakıma «Şafak Bekçileri» nin pilotu da şehir yaşantısından köy yaşantısına geçen bir nevi yabancı sayı-

Sinemada erotizim
Çocuk Er ve Sevdâ Ferdağ
«İstisnâhatun Kızları» nda

labilir) «Gurbet Kuşları», «İstanbulun Kızları» ve «Kırık Hayatları» da bir zümre yabancılığı halini almaktadır; Taşradan kopup büyük şehire yerleşen allenin; İstanbul'dan çıkıp ufak bir sahil kasabasında bir tatil gününü geçirmeye gelen gençlerin; mutevazı semtlerden daha lüks, daha burjuva bir çevreye dahil olmaya çalışan doktor ailesinin yabancılığı.

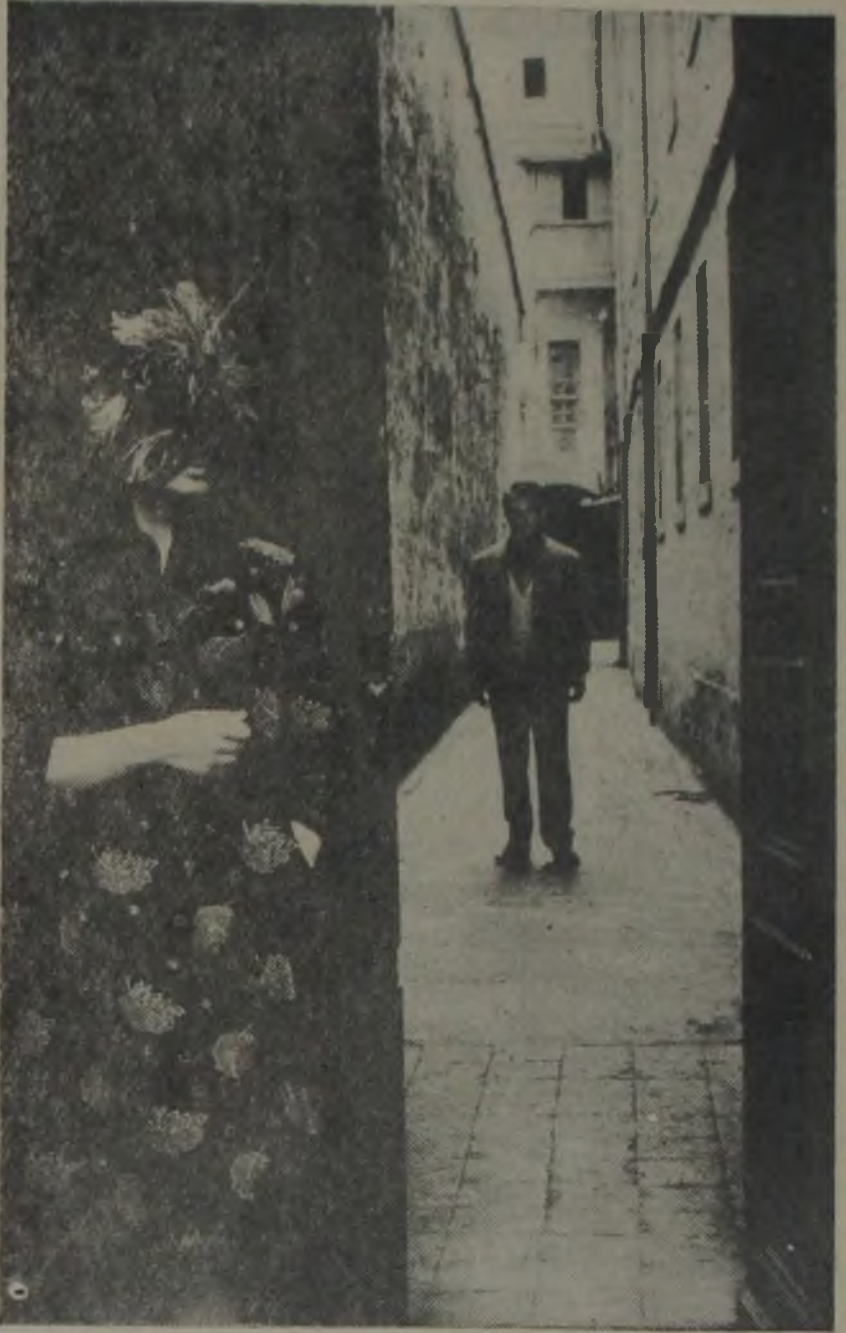
Böyle bir açıdan ele alındıkları vakit Halit Refiğ'in filimleri, konumuzdan ilkin uzak gibi görünen oysa aynı konunun bir paralel motifi olan bu unsurun ışığında bizlere yeni perspektifler, psikolojik veriler getirmekte. Bu yabancılık duygusunun nedenleri bireysel (sanatçının kişiliğinden, çevresinden, mizacından) veya toplumsal (geleneklerden doğan çevre karşıtlıkları) olabilir, oysa burada nedenlerden çok bizi ilgilendiren, ve incelememize yeni malzemeler katan, bu duygunun, bu motifin getirdiği sonuçlardır.

İlk baştan bu yabancılık motifi bir çatışma ihtiyacının, bir çatışma zorunluğunun meydana gelmesine sebep olmaktadır. Kişinin karşılaştığı yeni çevre ile çatışması, bu çevrenin bir parçası olmak, bu çevreyi anlamak, özellikle bu çevre tarafından kabul edilmek ihtiyacı. Gerçi çoğu zaman (örneğin «Yasak Aşk», «İstanbulun Kızları» gibi) çevre tarafından kabul edilmek önemli ve hayati görünmüyor, önemli olan karşı çevreyi anlamak, karşı kuvvetleri ölçmek, zaruri bir «Entegrasyon» a varmaktır. «Şehirdeki Yabancı» da ki genç mühendisin yürüttüğü çabaların olumsuzluğu, «Gurbet Kuşları» nın taşra ailesini bozgunluğa iten nedenleri hep bu «entegrasyon» a varamamak, gerçek ölçüyü bilmemek, kavrayamamaktan ileri geliyor.

Halit Refiğ'in kahramanlarındaki bu «yabancılık» duygusu bir bütüne varmak, kendi toplumları ile kaynaşmak isteyen kişilerin bir dezavantajı görünmekle beraber, aslında bir eksikliği hisseden ve bunu gidermeye çalışanların olumlu bir reaksiyonu da olabilir. Şu varki bu duyguyu olumlu bir sonuca götürmek her zaman mümkün olmuyor, bunu başaranlar kadar (örneğin «Şafak Bekçileri» nin genç jet pilotu, «Gurbet Kuşları» nda ki üniversite talebesi gibi), başaramıyanlar da var (örneğin, «Şehirdeki Yabancı» nin maden mühendisi gene «Gurbet Kuşları» nın ailesi gibi). Başarı ihtimali de bir ölçüye dayanmaktadır: Gerçekleri, bir toplumun tarihi, sosyal ve iktisadi gelişimini hesaba katan, benimsiyen bir ölçü.

Konumuzda bir geniş parantez gibi görünen bu bahis, yukarıda işaret ettiğimiz gibi, konumuzun bir yönü, bir paralel açıklamasından başka bir şey değil. Aslında yabancılık motifi kadın-toplum arasındaki çatışmanın esas motifidir. Toplumumuzda yerini belirtmeye

Leyla Sayar ve Orhan Günsbray
«Şehrazat» ta..

çalışan («Seviştığımız Günler»), duygusal özgürlüğünü arıyan («Ya-
sak Ask»), cinsi sorunlarını halletmeğe çalışan («İstanbulun Kızları»),
tarihi bir perspektif içinde incelenen («Haremde Dört Kadın»), aile

kurumunu koruyan («Kırık Hayatlar») kadın yaşadığı çevre ile çatışmasında gene bir yabancı kalmaktadır.

«Gurbet Kuşları» na kadar kadın kişiliklerine gerçek bir yön veren, toplumla bağdaştıran, veya bu yolda mücadelelerini izliyen, Halit Refiğ 1964 yılının sonlarına doğru piyasaya çıkan «Şehrazat» ile önceki çalışmalarından çok ayrı, gereken ilgiyi görmiyen, bir denemeye girişmektedir.

Bir polisiye, bir heyecan filminin kalıpları içinde gelişen «Şehrazat» ile Refiğ ilk defa olarak evrenine fantastik bir kadın tipini dahil etmekte ve bu tipin sayesinde gayet açık ve bilinçli bir şekilde erotizm bahsini ele almaktadır.

Erotizmi bundan önce «Gurbet Kuşları» nda da deniyen yönetmen «Şehrazat» ta işin köklerine inerek Şehrazat ve Şehrazat'ın etrafında dönen kadın kişilikleri ile bir erotizm sergisini düzenlemektedir.

Şehrazat gibi bir tip Refiğ'in kadınlar dünyasına neler getiriyor? Gündüzün Boğaziçindeki yalısında sosyetik bir hayat süren, her gece loş bir kulüpte soyunarak dans eden, erkekleri büyüleyen, bir gecelik aşıklarını, kiralık katillerine öldürten, sonunda aşkı keşfeden —oysa bu tarz bir aşk için yaratılmış olmıyan— esrarengiz Prenses Şehrazat Refiğ'in kadınlar dünyasına duygudan yoksun, cinsel gücü ile yaşayan, bir «aşk hayvanı» nı, bir eros rahibesini kazandırmaktadır.

Daha ileriye giderek bunu da diyebiliriz ki bir «Şehrazat» ın süzgecinden geçmeselerdi Refiğ'in kadınları —bir «İstanbulun Kızları» nda olduğu gibi— gerçek, tahrik etmeyen, teşhircilikten uzak, salt ve fonksiyonel bir erotizme varamıyacaklardı.

«Şehrazat» aynı zamanda bir deşarj fonksiyonunu gören ve bu deşarj içinde cinsi sapıklığın her çeşidini, klinik bir gözle, belirten, şizofrenik, şehvetin esiri, aşk ve ölüm kavramlarını bir araya getiren, ve böylece arzularını kamçılayan, Prenses Şehrazat'ın yanında mitoman, masoğist, teşhirci, isterik kadın tiplerini bir araya ve bir galeli haline getiren bir filmidir.

Kaldı ki, ve filmin erotik potansiyeli buradan da ayrı bir güç kazanmakta, aslında ikinci derecedeki kadınların sapıklıkları ideal bir anlamda, Şehrazat'ın, aşk kadınının, aşk hayvanının, psikik projeksiyonlarıdır.

«Şehrazat» la entelektüel erotizmi dünyasına katan Halit Refiğ bu denemeden yararlanarak «İstanbulun Kızları» ile cinsiyet konusunu daha geniş, daha aktüel ve toplumunuzu doğrudan doğruya ilgilendiren bir perspektif içinde alıyor.

«İstanbulun Kızları» İstanbul'dan kalkıp bir sahil kasabasına gelen ve bir köşkte bir eğlence tertip eden, sevişen, dövüşen, bir gençlik topluluğunun hikâyesidir. Genç kuşağın olduğu kadar taşra toplumunun cinsel tutumunu eleştirmek isteyen bir hikâye.

Tek bir mekânda, 24 saati aşmayan bir süre içinde gelişen bu hikâyede çatışma kişilerin ve iki ayrı çevrenin çatışmasıdır. «Yasak Aşk» ve «Seviştiklerimiz» ile iki gençlik filmi yapan Refiğ «İstanbulun Kızları» ile, aradan aradan geçen yılların etkisiyle, yeni kuşağa daha objektif bir açıdan bakmakta, romantizme, idealizme yer vermektedir. İlk romantik devrinin endişelerinden kurtulan yönetmen aşırı bir duyguya kaymadan delikanlıların ve genç kızlarının davranışlarını, flörtlerini, a k oyunlarını, rekabetlerini, daha doğru, daha gerçek bir düşünüş tarzının ışığı altında eleştirmektedir.

«Şehrazat» ta değişik cinsi tutumları olan bir kadın galerisini çizen Refiğ burada değişik cinsi tutumları olan delikanlıları da ele almaktadır.

Şu var ki «İstanbulun Kızları» nda erkek ve kadın tipleri ne kadar değişik ve çeşitli oluyorsa da önemli olan bu tiplerin meydana getirdikleri iki ayrı zümrelerin arasında doğan çatışmadır.

Ve çatışmanın nedenleri bizi yeniden kadın-toplum orantısına ve bu orantının bir sonucu olan kadına, kadın fonksiyonuna ve cinsiyet problemlerinin bugünkü toplumumuzdaki yerine getirmektedir.

Taşra evrenimin düzeni içinde şehirli gençlerin, şehirli kızların yarattıkları tepki, serbest hareketlerinden doğan skandal havası, kasabadaki serseri takımının din, namus maskesi altında kamufle etmeğe çalıştıkları zorbalıklar Refiğ'in «Gurbet Kuşları» nda söz konusu ettiği cinsi tatminsizliğe, bir cinsel eğitimin eksikliğine bağlanıyor.

(Devamı var)

Duygu Sağıroğlu «Bitmeyen Yols un çekiminde Yanındakiler : Fikret Hakan, Erol Taş..

duygu
sağıroğlu
ile
"bitmeyen yol,,
üzerine
bir konuşma

DUYGU SAĞIROĞLU KİMDİR?..

Ali Duygu Sağıroğlu 1932'de Trabzon'da doğdu. Çerçkeđi 24-25 Anadolı ilçelerinde dolayarak geğimif. Önce Galatasaray Lisesinde, sonra da İ.T.Ü. Mimarlık Fakóltesinde okudu. Tiyatro Derneđi ve Cep Tiyatrosunun kurucularından.. tindiye kadar altı dokuz oyun.. üç müzikli oyun ve on opera dekoru yapmış. Oyun geğimini, senaryo yazmış.. Ve sırasıyla «Karacaoglan'ın Kara Sevdası» nda Atıf Yılmaz'a «Denize İnen Sokak» ta Atilla Tokatli'ya «Kırık Çanaklara» da Memduh Ün'e reji asistanlığı yapmış. Daha çok Atıf Yılmazla birlikte çalışmış.

SİNEMA ZENGİN BİR ANLATIM ARACI..

Dekoratörlükten sinemaya geçen Duygu Sağıroğlu'yla karşılıklı konuşuyoruz. Konuşmamız genellikle «Bitmeyen Yol» üzerinde oluyor.

Soruyorum:

«— Sinemayı neden seđtiniz?..»

Duygu Sağıroğlu cevaplandırıyor hemen:

«— Sinemaya geğişim, benim için bir iç itilmesi oldu. Sonra anlatılacak şeylerim vardı. Ne resimde, ne mimaride, ne de tiyatrodaki, sinemada olduğu kadar geniş, rahat ve zengin anlatım aracı bulamamıştım..» diyor.

Selma Güneri ve Fikret Hakan
«Bitmeyen Yol» da

Tuncel Kurtiz, Fikret Hakan,

Erol Taş ve Ömer Kayam

«Bitmeyen Yol» da

ŞİİRSEL GERÇEKÇİLİK..

«— Bitmeyen Yol» size gerçekçi bir film midir?..» diyorum..

Duygu Sağıroğlu:

«— Bitmeyen Yol» -Şiirsel bir gerçekçilik akımı içinde olabilir. Şiirsel gerçekçilik, gerçekçi akımın kuruluşundan uzaktır. Duyarlı bir yanı vardır. «Bitmeyen Yol» a böyle bir açıdan bakmaya çalıştım. Başarılıp başaramadığım da ancak filmi gördükten sonra ortaya çıkacak sanıyorum..» diyor.

SADE AMA, TBMİŞ BİR İŞ YAPMAGA UĞRAŞTIM...

Yeni bir sual açıyorum Duygu'ya :

«- Bitmeyen Yol» da ne yapmak istediniz ve ne kararını verdiniz?..»

«- Filmimde sinema olarak yapmak istediğimden çok, yukarıda söylediğim gibi anlatmak istediklerim vardı. Kısacası, anlatmaya çalıştım. İşte bu yüzden «Bitmeyen Yol» u belli bir sinema sınıfına sokmak benim için zor. Memleketimin insan gerçeklerine kendi gerçeklerimden, duyarlı bir açı ile bakmak istedim. Çağımıza ve memleketime karşı sorumluluklarımı yüklenerek, yeterince sinema biçiminde basit sade bir iş yapmağa uğraşım. Yapmak ve anlatmak istediklerimin bütününe vardığı söylemek biraz fazla olur. Aslında işin yargıya varma bölümünü as önce de söylediğim gibi, sonraya bırakmak gerek..»

Konuşmamız «Bitmeyen Yol»'un oyuncularına gelip dayandı.

«- Oyunculardan istediğiniz sonucu alabildiniz mi?..» dedim.

«- Oyuncularımızda çok memnunum. Bu işe yürekten katıld hepsi... Sonunda başarısız bulunurlarsa sorumlusu benim. Fikret Hakan, Selma Güneri, Erol Taş ve bütün arkadaşlar, istediğim her şey vermeye çabaladılar. Yargıyı gene sizlere bırakmakla beraber, her kendilerine teşekkürü borç bilirim» dedi.

Sonra sözlerine şunları ekledi :

«- Bitmeyen Yol» un Türk sinemasına getireceği yeniliklere gelince, söylemek isterim ki, yapılmadık bir şey yapmadık biz. Sadece yapılanların dizisine katılmaktı çabamız, çalışmamız.. Elbette ki biz de bir şeyler yapmak istedik. Sanırım ki konu biçimi değişik bulunabilir. Sonunda, yani filmi gördükten sonra en doğru kararı verdiğinizizi umarım.» diyor.

..Ve «Bitmeyen Yol» üzerine olan konuşmamız da burada böylece bitmiş oluyor..

SİNEMA 65 Dergisinin eski sayıları, bایi kârı alınmıyarak 100 kuruşluk posta pulu karşılığı istenebilir. Yeni sayılar 5. sayıda belirtilen bایilerde satılmaktadır. Hepsi 10.— liraya **ÖDEMELİ**'de gönderilir.

1965

başından

bu yana

çevrilen filmler

EYLÜL :

143) **SAYILI KABADAYILAR** — Reji: Hasan Kazankaya. Senaryo: Yücel Uçanoğlu. Kameraman: Vedat Akdikmen. Oyuncular: Yılmaz Güney, Gülsün Kamu, Necdet Çağlar, Tuncel Kurtiz, M. Ali Akpınar, Asım Nipton, Atilla Ergün, Haydar Karaoer, Danyal Topatan (Kazankaya Film).

144) **HARACIMA DOKUNMA** — Reji: Hasan Kazankaya. Senaryo: Yücel Uçanoğlu. Kameraman: Vedat Akdikmen. Oyuncular: Yılmaz Güney, Gülsün Kamu, Hayati Hamzaoğlu, Tuncel Kurtiz, Talât Gözbak, Danyal Topatan, Asım Nipton (Kazankaya Film)

145) **AĞLAYAN GÖZLER** — Reji: Ümit Utku. Senaryo: Bülent Oran. Kameraman: Yılmaz Gürbüz. Oyuncular: Nuri Sesigüzel, Selma Güneri, Necdet Tosun, Yavuz Karakaş, Baki Tamer (Kervan Film).

146) **KAN GÖVDEYİ GÖTURDÜ** — Reji: Yılmaz Atadeniz. Senaryo: Enis Olcayto. Kameraman: Ali Yaver. Oyuncular: Yılmaz Güney, Gülsün Kamu, Gülbin Eray, Suzan Avcı (Metin Film).

147) **YANKESİCİ KIZIN AŞKI** — Reji: Türker İnanoğlu. Senaryo: Vecdi Uygun. Kameraman: Çetin Gürtop. Oyuncular: Filiz Akın, Sadri Ahşık, Çolpan İlhan, Vahi Öz, Feridun Çölgeçen, Muallâ Sürer, Necdet Tosun (Erler Film).

148) **SEVEREK ÖLENLER** — Reji: Osman Seden. Senaryo: Osman Seden. Kameraman: Kenan Kurt. Oyuncular: İzzet Günay, Fatma Girik, Süleyman Turan, Serpil Gül, Muzaffer Tema, Kadir Savun, Cahit Irgat (Kemal Film).

149) **ELVEDA SEVGİLİM** — Reji: Osman Seden. Senaryo: Osman Seden. Kameraman: Necati İlktaç. Oyuncular: Türkân Şoray, Ediz Hun, İzzet Günay, Mümtaz Ener, M. Ali Akpınar (Kemal Film).

Sevda Ferdağ ve Göksel Arsoy
«Son Darbe» de

150) **SON DARBE** — Reji: Hicri Akbaşlı. Senaryo: Kameraman: Kaya Ererez. Oyuncular: Göksel Arsoy, Sibel Göksel, Sevda Ferdağ, Erol Taş (Altın Film).

151) **KIBRIS VOLKANI** — Reji: A. Ural Ozon. Senaryo: Berkant İnal. Kameraman: Rafet Şiriner. Oyuncular: Alev Tolga, Ayşen Ay, Cengiz Batuhan, Erdoğan Ernes (İzmir Efes Film)

152) **HÜSEYİN BARADAN ÇEKİLİN ARADAN** — Reji: Aram Gülyüz. Senaryo: Aram gülyüz. Kameraman: Çetin Gürtop. Oyuncular: Hüseyin Baradan, Suzan Avcı, Gönül Yazar, Suphi Tekniker, Sadeddin Erbil (Metro Film)

153) **KASIMPAŞALI** — Reji: Nuri Akıncı. Senaryo: Yılmaz Güneş. Kameraman: Cezmi Ar. Oyuncular: Yılmaz Güneş, Selma Güneri, Tijen Par, Devlet Devrim, Nuri Ergün, Mine Soley (Televizyon Film)

134) İNATÇI GELİN — Reji: Sırrı Gültekin. Senaryo Sefa Onal. Kameraman: Rafet Şiriner. Oyuncular: Cüneyt Arkin, Selda Alkor, Münir Özkul, Meriç Başaran, Tanju Okan (Gültekin Film)

135) HAZRETİ İBRAHİM — Reji: Asaf Tengiz. Senaryo Asaf Tengiz. Kameraman: Hayrettin Işık. Oyuncular: Oktar Durukan, Muhterem Nur, Safiye Filiz, Birsen Menekşeli (Film)

EKİM

136) YILDIZ TEPE — Reji: Memduh Ün. Eser: Peride Celal. Senaryo: Kameraman: Gani Turanlı. Oyuncular: Fatma Girik, Ekrem Boora, Salih Güney, Meriç Başaran, Ayla Algan, Aliye Rona (Uğur Film)

137) KIRBAÇ YARASI — Reji: Kemal Kan. Senaryo: Kameraman: Fethi Mürenler. Oyuncular: Ahmet Mekin, Semra Sar, Erol Taş (Ozan Film)

138) NAMKÖR — Reji: Nuri Ergün. Senaryo: Kameraman: Orhan Kapkı. Oyuncular: Filiz Akin, Cüneyt Arkin, Neriman Köksal, Gürel Ünlüsoy, Muzaffer Tema, Kadir Savun, Ali Şen Nedret Güvenç (Ak-Ün Film)

139) ERKEK DEDİĞİN BÖYLE OLUR — Reji: Nuri Akıncı. Senaryo: Kameraman: Cezmi Ar. Oyuncular: Yusuf Sezgin, Pervin Par, Tuncer Necmioğlu, Barbaros Erbes (Televizyon Film)

140) HIÇKIRIK — Reji: Orhan Aksoy. Kameraman: İlhan Arakon. Oyuncular: Ediz Hun, Hülya Koçyiğit, Altan Karındaş (Erman Film).

141) KANLI MEYDAN — Reji: Süha Doğan. Senaryo: Kameraman: Ali Uğur. Oyuncular: Orhan Günşiray, Selma Güneri, Tamer Yiğit, Sezer Sezin, Hüseyin Baradan (Günşiray Film).

142) İZDIRAP KADINI — Reji: Ülkü Erakalın. Senaryo: Erdoğan Tünaş. Kameraman: Turgut Ören. Oyuncular: Türkan Şoray, Gürel Ünlüsoy, Erol Tezeren, Muzaffer Tema, Ferah Nur, Nilüfer Koçyiğit (Saner Film).

143) AMAN DÜNYA NE DAR İMİŞ — Reji: Kemal İnci. Senaryo: Beyza. Kameraman: Yılmaz Gürbüz. Oyuncular: Yıldırım Cınar, Leylâ Sayar, Birsen Menekşeli, Ali Şen, Meral Sayın. (Fer Film).

164) **CİCI BAYANLAK** — Reji: Aram Gülyüz. Senaryo: İlhan Engin. Kameraman: Memduh Yükmán. Oyuncular: İzzet Ödnay, Ajda Pekkan, Esen Püsküllü, Suphi Tekniker, Hüseyin Baradan, Hülül Kentmen, Vahl, Öz (Melek Film)

165) **BİLEN KAZANIYOR** — Reji: Sırrı Gültekin. Senaryo: Sadık Şendil. Kameraman: Cahit Engin. Oyuncular: Öztürk Serengil, Gönül Yazar, Münür Özkul, Altan Erbulak. (Arzu Film).

166) **DAĞLARIN OĞLU** — Reji: Yılmaz Atadeniz. Senaryo: Bülent Oran. Kameraman: Mahmut Demir. Oyuncular: Yılmaz Güney, Nebahat Çehre, Erol Taş, Danyal Topatan, Reha Yurdakul, Hüseyin Zan. (Metin Film).

167) **ALLAH YOLUNDA HAZRETI YAHYA** — Reji: Muharrem Gürses. Senaryo: Muharrem Gürses. Kameraman: Cezmi Ar. Oyuncular: Tenju Gürsu, Sevda Ferdağ, Avni Dillgil, Alev Koral, Atilla Gürses, Mehmet Özekit. (Gürsu Film).

168) **ALTIN YUMRUK** — Reji: Hayri Caner. Senaryo: Hayri Caner. Kameraman: Fevzi Eryılmaz. Oyuncular: Süleyman Turan, Tijen Par, Suzan Avcı, Tunç Oral, Erol Taş, Bakı Tamer, İhsan Yüce, Sami Hazinses. (Hayri Caner Prodüksiyon).

169) **MİLYONERİN KIZI** — Reji: Türker İnanoğlu. Senaryo: Vecdi Uygun. Kameraman: Çetin Gürtop. Oyuncular: Ayhan Işık, Filiz Akın, Turgut Özatay, Çolpan İlhan. (Erler Film).

170) **AVA GİDEN AVLANIR** — Reji: Hulki Saner. Senaryo: Erdoğan Tüncü. Kameraman: Kriton İlyadis. Oyuncular: Selma Alkor, Sadri Alışık, Ertuğrul Akbay, Özdemir Han. (Saner Film).

İlân verenler dikkat!

★ İlânlarınız, bu dergiden başka, kitabevinizin diğer yayını HALTER - SET dergisinde aynı değer karşılığı yayınlanır ayrıca ücret istenmez.

★ 50 liradan fazla ilân vermiş olanlar sinema 65 dergisine abone sayılırlar.

★ PARASIZ küçük ilân yayını gelecek sayı başlayacaktır. (Geçen sayıya bakınız).

★ İlânlarınız hem bir destek olacak, hem de iki derginin geniş çevresinde size büyük fayda sağlayacaktır.

BİRSEL FİLM

Tamamen renkli
dev filmini

SUNAR

HEP O ŞARKI

ZEKİ MÜREN

BELGİN DORUK

REHA YURDAKUL
AVNİ DİLLİGİL
BEDİA MUVAHYİT
MUALLÂ FIRAT
NECDEN MAHFİ AYRAL

Reji : ATIF YILMAZ

Senaryo : SAFA ÖNAL

15 Kasımdan itibaren Sinemalarda

(Set 16)

Tehlikeli Adam

YILMAZ GÜNEY ★ SELMA GÜNERİ

GÜLSÜN KAMU ★ SAMİM MERİÇ

Senaryo : Bilge Olgaç, Yavuz Caner, Reji : Hasan Kazankaya

Üçünüzde Mıhlarım

YILMAZ GÜNEY ★ PERVİN PAR

HAYATİ HAMZAOĞLU ★ TUNCEL KURTİZ

Reji : Bilge Olgaç

Krallar Kralı

YILMAZ GÜNEY - TULİN ELGİN - GÜLSÜN KAMU

Reji : Bilge Olgaç

Babasız yaşıyamam

PARLA ŞENOL ★ TURGUT ÖZATAY

TUNCEL KURTİZ — GÜLSÜN KAMU

Reji : Bilge Olgaç

Sayılı Kabrdayılar

YILMAZ GÜNEY ★ GÜLSÜN KAMU

TUNCEL KURTİZ — NECDET ÇAĞLAR

Reji : Hasan Kazankaya

Haracıma dokunma

YILMAZ GÜNEY ★ GÜLSÜN KAMU

TUNCEL KURTİZ — TALÂT GÖZBAK

Reji : Hasan Kazankaya

GEN-AR Film (Muhtar Kocatas)

TAKDİM EDER :

BİTMEYEN YOL

FiKRET
HAKAN

Selma | Erol
Güneri | Taş

TUNCEL KURTİZ
AYFER FERAY
ALİYE RONA

Reji : DUYGU SAĞIROĞLU

Operatör : ORHAN ÇAĞMAN

(Set 17)